

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

300

אורי וישעי הגיליון התורני

כניסת שבת: 18:42
לדעת ר"ת: 20:19

כתם פז – מאוריקס אר הפרשה

עטרת פז

ישראל, אע"פ שפרנסתם בדוחק בגלות המר הזה, עם כל זאת אין ראוי לבכות על צמצום הפרנסה, אלא צריך לבכות על אשר נצטרכו לסבול על שכמם עול הפרנסה, שע"י כך מכלים הזמן בכך בלא עסק התורה. מה שאין כן כשהיו על אדמתם שהיתה זבת חלב ודבש ואין צרכים לעסק ועבודה, אז היו פנויים בתורה כל הימים, ואז כשרואה הקב"ה שהם בוכים על כך - מחזיר עטרה ליושנה, ונותן להם ארצם ועושרם שהיה להם, ופרנסתם שהיתה בנחת ורווח. (ספר ידי חיים).

כי יהיה באיש חטא משפט מוות..

ידוע שהחוטא בורא כח טומאה מן העוון והוא משחית לחבל, ואם אדם ישתדל לעשות תשובה בוידוי וחרטה על אותו עוון, בו ביום ימחה בנקל אותו משחית. אבל אם יעבור אותו היום כולו ולא יתקן בתשובה תהיה קשה מחייתו, וגם החוטא יכבד העונש עליו.

ולכן כתבו המקובלים: אם עושה אדם עוון ביום צריך להתוודות ולהתחרט עליו בו ביום. ולא ימתין עד הלילה בוידוי שאומר קודם שינה, כי היום שולט בו החסד ותהיה תשובתו של האדם רצויה על פי מידת החסד. אבל בלילה יש שליטת הדינים וכששולטים הדינים קשה לעשות עם האדם במידת החסד שהוא לפנים משורת הדין, וזהו ענין "דרשו ה' בהמצואו", והכוונה שם הוי"ה הוא חסד ושליטתו מצויה ביום. (עוד יוסף חי).

ענייני עבודת ה' יתברך הרמוזים בשופר

ידוע שבמצות ישנה חלוקה, רמ"ח מצות עשה וש"ה לא תעשה. והם מכוונים כנגד רמ"ח איברים וש"ה גידים שכל אבר וגיד של האדם, שבו הוא אחוז במצוה אחת ודבוק בה, אך מקשים והלא אי אפשר לאדם אחד לקיים כל תרי"ג מצות ונמצא שהוא חסר באיבריו. ומתמצים רז"ל שזה נשלם בתרי"ג מצות ע"י הדיבור דקורא בהם כאלו קיים וגם במחשבה שמחשב אימתי תבא לידי מצוה ואקיימנה, וז"ש "כי קרוב אליך הדבר" הם תרי"ג מצות, ואף על פי שאי אפשר שתבא לידי מעשה בהם, דהיינו רק בפיך בדיבור ובלבדך במחשבה נחשב לך כאלו קיימת המצווה. ומוסיף לבאר, שידוע שהתשובה היא רפואה לעולם שנאמר "ארפא שבובתם", ועיקר התשובה שתרפא את האדם היא אשר תהיה בפה ובלב יחדיו וזה שאמר הפסוק "כי קרוב אליך הדבר" הוא רפואת התשובה ע"י ש"בפיך ובלבדך לעשותו". או יובן בס"ד פה לב במילואם כזה פ"ה ה"י למ"ד ביי"ת עולים מספר **תוקף** (586) לרמוז תוקף האדם, ע"י התחברות הפה והלב ביחד, ולכן מספר הנזכר עולה מספר קדושה העליונה שע"י שלימות פה ולב יחדיו יזכה האדם לקדושה עליונה.

גם פה לב במילואם הוא מספר שופר לרמוז דהתעוררות התשובה הרמוזה בשופר כמ"ש רז"ל בויקרא רבא (אמור, כט) "שופר, שפרו מעשיכם", צריכה להיות שלימה בפה ובלב ביחד ולא תהיה בפה דוקא והנה ידוע דכל ענייני השופר רומזים לתשובה לכן ארז"ל מצותנו בשל איל (ר"ה כו:) ופירשו בו לרמוז שצריך לעשות תשובה בעודו בתוקף החומר, ולכן שופר עולה למספר **תוקף**, גם צריך שיהיה השופר כפוף רמוז לבצל התשובה שיהיה לבו כפוף ונכנע, וכאשר האריך הגאון השל"ה ז"ל ברמזי השופר על ענייני התשובה.

והנה תמונת השופר הרמוז בו התעוררות התשובה הוא **צד אחד רחב וצד אחד קצר**, והאדם צריך לתקוע בצד הקצר ונמצא שמקום תפירתו בשופר מתרחב והולך, לרמוז כי בעל תשובה צריך להיות מוסיף והולך בעבודת השם, על דרך שאמרו רז"ל במסכת שבת (קנב.), **תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין דעתם חכמה מתוספת עליהם**, גם רמוז בזה התמונה שצידו אחד קצר וצידו אחד רחב ותוקע בצד הקצר לרמוז כי אות של התשובה שהיא אות ה' יש לה שני פתחים אחד רחב ואחד קצר, ובעל תשובה יעלה בקצרה, ויזכה לסיוע, כנזכר בגמרא, או יובן נרמז בתמונה זו שהקצר למטה והרחב למעלה דבעל תשובה בדברים של מטה דהם שייכים להנאת עוה"ז יקצר ויקמץ בהם, אבל דברים השייכים למעלה שהם עניינים הנפשיים יתנהג בהרחבה ורובו.

אימה כנגדגלות / עלי עטר מעלות.
מתוך יון מצולות / אימתי תמימה.
בתי המדת לבבי / שתי ייני עם חלבי.
בנה קנש הר צבי / מהר חושי בעצמה.
רעי גריותיך / בנעם שפתותיך.
זכרי כלולותיך / רעיה תמה ונעימה.
כלך יפה רעיתי / את יונתי תמתי.
אחת את עביתי / את בת מלך פנימה.
יפה עיניך יונים / סוגה את בשושנים.
קומי לרעות בגנים / למה תהיי שוממה.
הראיני את מראיך / מה יפו לי דודיך.
נגדי שאי עיניך / יפה ברה כחמה.
חפך הוא לי ממתקים / שפתותיך זיו מפיקים.
מהר סכתך אקים / ואת דגלך ארימה.
זרע אמת נטעתך / ובחסדי תמכתך.
על פנים חקותיך / אותך הותם אטימה.
קומי אורי רעיתי / לך דרושה קראתי.
אבנה לך בית תפארתך / אני אהיה לך חומה.

מתוך הפיוט אגמה קומי התנערי שחיברו עטרת ראשנו, קודש הילולים, מרן רבנו יוסף חיים המכונה הבן איש חי, שם שכולו אומר קדושה, שם שכולו אומר טוהר, בן איש חי, [כשמו כן הוא] - שאפילו במיתתו קרוי יחי; לומדים בתורתו "רב פעלים" "מקבצאל" - שריבה וקבץ פועלים לתורה (ברכות יח.).

השיר והשבח לחי העולמים, לרגל הוצאת הגיליון התורני אורי וישעי, השלש מאות, שיצא לאור לרגל הילולת גאון עוזנו ותפארתנו, נר ישראל, עמוד הימיני, הפטיש החזק, רשכה"ג אשר ספריו נתקבלו בכל תפוצות ישראל, ועליו סומכין וכל אשר לנו לו הוא, החכם השלם, פאר הדור, מרן רבי יוסף חיים זלה"ה. ואילו פינו מלא שירה כים ולשונו רנה אין אנו מספיקים להודות ולהלל לבוראנו על הטובות הרבות שעשה עמנו, ויהא רעוא שתקובל עבודתנו זו ברצון לפני השי"ת ויזכה אותנו בחסדו ללמוד תורה לשמה באהבה ושמחה רבה לאורך ימים ושנות חיים אכ"י.

ופותחים בכבודה של תורה אשר זוכים אנו להסתופף בצילה והם אשר נותנים את החסות לגיליונות "אורי וישעי" שיצאו עד כה, ובראשם לכב' מורנו ועט"ר הרב **אורי סבן שליט"א** וכאב את בן ירצה, הרעיף עלי חיבה ותמיד המריצני, כה יוסף ה' עליו ברכות עד בלי די, וזכות מרן המנורה הטהורה רבנו יוסף חיים זי"ע תגן עליו ועל רעייתו ובניו ונכדותיו באלף המגן, ישלם ה' פועלו ותהי משכורתו שלמה מאת הבורא. ואברך את חברי לספסל הלימודים אשר מעודדים אותי רבות בהוצאת העלונים השבועיים, ויישר כח למפיצים של העלון "אורי וישעי" בעירנו נתניה ומחוצה לה בארץ ובחוו"ל.

וכאן המקום להזכיר בתודה ובתהלה לתורמים הנכבדים שיחיו שאזרו חיל והוזילו ממיטב כספם על מנת שיצא דבר נאה ומתקבל, יזכו לרווח נחת מכל יוצאי חלציהם מתוך אושר ועושר ושלווה.

טנא מלא ברכות לעמלי התורה, חובשי בית מדרש רב פעלים ובראשם למו"ר ועט"ר
הרה"ג ד' **אורי סבן שליט"א**
שיזכו לשפע ברכה והצלחה, נהורא גופא מעליא, כתיבה וחתימה טובה, **אורוק**.

משלי יוסף

נרצות א 1838

נבואה או חכמה – מלחמת יום הכיפורים

אודות דברים שכתב מרן רבנו **יוסף חיים** זי"ע לפני יותר ממאה ועשרים שנה בספרו הקדוש "בן איש חי" (דרושים על ספר בראשית) בעניין מה שעתידי להיות ביום הכיפורים, דברים שפורשו כנבואה אודות מלחמת יום כיפור וז"ל קודשו: "ויאמר [עשו ליעקב]: נסעה ונלכה, ואלכה לנגדך, ויאמר אליו [יעקב]: אדוני יודע כי הילדים רכים, והצאן והבקר עלות עלי, ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן. (בר' לג יב-יג).

יש לדקדק: איך נהפך עשו לאיש אחר, לבקש החברה (התחברות) עם יעקב אבינו ע"ה, אחר שתחילת ביאתו היתה כדי להורגו? אלא השם יתברך היה בעזרו, וכמו שאמרו רז"ל על פסוק "וישקהו" (בר"ר עח, יב).

ונראה לי בסיעתא דשמאי, על פי מה שכתב הרב "ייטב לב" ז"ל בפסוק "ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך", ואמרו חז"ל (סוטה יא): "**בפרך** – בפה רך". העניין הוא על דרך שענינו רואות עתה חדשות בארץ, שאומות העולם קראו דרוך בארץ, ונתנו חירות ליהודים, לקנות בתים שדות וכרמים, ולהיות שרים, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים הם בגוייהם, להיות מושלים בקרב תבל כמוהם. ובגלל זה יפתום בפייהם, ויסתו את עמי הארץ קלי הדעת, אשר צץ בהם מינות ואפיקורסות (כפירה) להידמות להם בפה ולשון ושם וכתב, וישנו את שמם ולשונם ומלבושיהם, וילכו בדרכיהם, ויערבו ביניהם וילמדו מעשיהם. וכזו ממש היתה עצת פרעה וכו', עיי"ש.

והנה באמת דברי הרב הנזכרים לעיל יבואו נכון יותר על דבר זה אשר דיבר עשו עם יעקב, והוא - כי תחילה רצה עשו לבוא על יעקב בחרב כדי לאבדו חייו, ובסוף, עשה להיפך, כי זה היה דוגמא לזרעו אדום, דבתחילה היו באים על ישראל בחרב שלופה להעבירם על דת בתוקף וביד רמה, שאם לא ישמעו להם יהרגום, וכן עשו. אך באחרית הימים נשתנה דעת קליפת אדום בדבר זה, ובאו עליהם בפה רך ובריצי וחברות, שנתנו להם חירות והשוואה אחת עמהם, בשררה ומקנה וקנין ונחלת הארץ, כדי שעל ידי כן ילמדו ממעשיהם ויעזבו תורה ומצוות.

ובעוונות הרבים זאת העצה עלתה בידם במקצת, וזאת היא העצה שעלתה בלב עשו באחרונה, שעזב החרב והמלחמה עם יעקב, ודיבר להפך: "נסעה ונלכה" בעולם הזה בחברה ושיתוף ובהשוואה אחת "ואלכה לנגדך" לעזרתך, ולשמור אותך. וכל זה אינו אומר מאהבה, אלא משנאה, שחשב שבזה יוכל לו לקלקל דרכיו חייו, ואז יגבר עליו ויהיה לו תקומה בעולם.

אך יעקב אבינו הרגיש בנזק הדבר הזה, ואמר לו: "אדוני יודע כי הילדים רכים, והצאן והבקר עלות עלי, ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן" כלומר - ידעתי שלא מאהבה וטוב לב אתה רוצה בכך, אלא כוונתך כדי להתגבר על זרעי, ולשלוט במ על ידי קלקול מעשיהם אשר יתקלקלו מחברת זרעך.

דאז ידפקום המקטרגים יום אחד "ומתו כל הצאן". אמר "יום אחד" על יום הכפורים שהוא יום אדיר בימי שנה, יום אחד שאין לו שני, כי אפילו אותו היום שאין השטן שולט בו - ידפקום מרוב קלקול המעשים.

על כן אין לי חפץ בזאת העצה של ההתחברות אשר דברת, וכמו שכתוב במדרש תנחומא "לא מדובשך ולא מעוקצך", אלא: "יעבור נא אדוני לפני עבדו", שתשלוט בפני עצמך בלתי התערבות שלי, "ואני אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה" - היא מלאכת ברור ניצוצות הקדושה "ולרגל הילדים" - הם הנשמות שבאוצר גוף, עד שיולדו ויבואו כולם, "עד אשר אבוא אל אדוני שעירתי", שיתקיים אז מאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו, והיתה לה' המלוכה".

במשך שנים רבות התפלאו רבים על דבריו של **מרן רבנו** זי"ע שהכניס לכאן **זווקא את יום הכיפורים** ולא הצליחו לעמוד על דבריו, עד אשר ביום **הכיפורים התשל"ד** (למניינם 1973) פרצה המלחמה הנוראה, ורק אז הצליחו להבין את דבריו, שהקטרוג מחמת ההידמות למעשי הגויים יהיה כ"כ גדול, עד שאפילו יום הכפורים, היום היחיד בשנה שבו השטן אינו שולט, אפילו ביום הקדוש הזה יהיו כ"כ הרבה קטרוגים עד שזווקא ביום הזה ינסו לקיים "ודפקום יום אחד" - ומתו כל הצאן", שיום אחד הוא יום הכיפורים שבו פרצה המלחמה, שבה רצו לאבד ולהשמיד את ישראל, ואילו רחמי השם שגברו, אז אבדנו חייו.

בהגדת הבן איש חי מובא משל נפלא, וזה תורפו: על סוחר שהלך מביתו לבית המדרש ללמוד, ובינתיים הגיע לביתו סוחר ממדינה אחרת לקנות ממנו סחורה.

שאל את אשתו "איה בעלך?" ענתה: "הוא לומד בבית המדרש".

לא רצה האיש להמתין, הלך לסוחר אחר וקנה ממנו סחורה.

כאשר שב הבעל לביתו ונדע לו דבר ביקורו של הסוחר, הצטער על הרווח הצפוי שנמנע ממנו.

אמר לאשתו: "מיום זה והלאה, אם יבוא איש וישאל עלי ואני אהיה בבית המדרש, שלחי לקרא לי ואמחר לבוא".

אמרה האשה: "כן אעשה כאשר דיברת".

לימים, בא לביתו אדם אחד לתבוע ממנו את חובו ולא מצאו בביתו.

אמרה לו אשתו: "המתן מעט וארוץ לקרוא לוי".

אך שמע האיש שמחפשים אחריו, מיהר לבוא בזריזות ובשמחה. אך בבואו, חשכו עיניו מראות את הנושה ממתין לו ודוחק בו לפרוע את חובו, וכאשר לא היה בידו לשלם, תקפו בחרפות ובביזיונות.

לאחר שהלך הנושה לדרכו כעוס ונגרז, פנה האיש אל אשתו ואמר לה "הוי, פתיה, החלפת את השיטה. כאשר בא סוחר לקנות ממני סחורה, היית עצלה לקרוא לי, וכאשר בא הנושה לתבוע ממני, היית זריזה וקלת רגליים להזעיקני..."

הנמשל הוא, כי ישנם שני סוגי מצוות. מצוות עשה ומצוות לא תעשה. למצוות העשה נצרכת הזריזות וההתלהבות ולמצוות לא תעשה נדרש כוח העצלות. אבל בני האדם מחליפים את השיטה, הם עוברים על מצוות לא תעשה בחמדה ובזריזות, ועצלים מלעשות את מצוות עשה.

הדם מסמל את הזריזות במרוצת הדם וחומו. החלב והשומן מסמלים את הרפיון ואת העצלות. נתינתם על המזבח מורה לנו, כי יש להשתמש בשניהם לרצון ה'. ואם חטאו והחליפו את התפקידים ועל ידי כך עברו עבירה שהתחייבו עליהם קרבן, מקריבים את החלב ואת הדם לכפרה.

משתי פעולות אלו של הקרבה, על האדם ללמוד כיצד לבצע את פעולותיו בעבודת ה'. יש ולפעמים צריך להקריב את העצלות, דהיינו, צריכים להיות עצלים ולא למהר לעשות אלא להתבונן ולחשוב ושוב להתבונן! במצוות לא תעשה יש להיות עצלים לבל יחטא ולבל יזדרז לעשות דבר בלא דעת, וכן לתאוות וענייני העוה"ז? צריך האדם להיות מתון ושליט ולא להתלהב מכל אשר רואות עיניו. על כל מעשה יחשוב האם הוא נחוץ והכרחי ויברר האם בעשייתו ימלא את רצון ה' ולא ינהג כמו הטיפש שמיד מתלהב ורץ לעשות בלי לחשוב.

מנגד יש לדעת מתי כן צריך לנהוג במידת הזריזות. כך מצינו אצל אברהם ע"ה שנאמר עליו "ואברהם כבד וכו' בכסף ובזהב" (בראשית יג, ב), דהיינו בקנייני העוה"ז היה כבד ולא מתלהב, אך לעומת זאת לתורה ומצוות "ואל הבקר רץ אברהם" (שם יח, ז).

ד"ת לעי"נ הגה"צ, מקים עולה של תורה בעירנו נתניה רבנו **שמעון גבאי** בן רחל זצוקללה"ה
הגה"ק רבי **נסים פריץ** בן סוליקה זצוקללה"ה לעי"נ ר' **מרדכי ניזרי** בן סוליקה ז"ל
תרומת משפחת ניזרי היקרה, שייכו לשפע ברכה והצלחה, שנה טובה ומבורכת!

ד ררש יוסף

הליכות יוסף
דרך ארץ בסעודה ע"פ הבן איש חי

לא להסתכל על מי שאוכל - אין מסתכלין בפני האוכל, ולא במה שאוכל, כדי שלא יתבייש, ואם יש לפני המסובין קערה אחת שאוכלים כולם ממנה, לא יתן אחד מהמסובין עיניו בה לברור ממנה חלק יפה לעצמו, אלא יקח מן הבא בידו, וגם לא יושיט ידו אלא במה שלפניו, גם לא יקח בידו מנה גדולה ויניח לפניו או יאחזנה בידו ויאכל ממנה, ואם אוכלים ע"י כף, לא ימלא הכף על כל גדותיו ויניח בפיו.

לשמור על הנקינות - יזהר שלא יטנף מלבושיו באכילתו, ואם אוכל בידו, לא ילכלך כל הידים אלא רק ראשי אצבעותיו, וטוב ונעים שלא יאכל אלא על ידי כף, ולא יאכל אלא רק ביד אחת, ולא בשתי ידים, ולא יניח לגימה גדולה לתוך פיו, ובעת שמכניס המאכל לפיו, יזהר שלא יתלכלך שער זקנו, ויזהר לדחות שער שפמו לכאן ולכאן קודם אכילתו, כדי שלא ישתלשלו הרבה על שפתיו ויתלכלכו הרבה, ובכל דברים אלו יתנהג אפילו בביתו על שלחנו, וכל שכן כשהוא אוכל עם בני אדם, והמזמין אורחים בביתו ומביא לפניהם תבשיל רוטב, ואינו מביא להם כפות לאכול בהם, הרי זה חוטא ומזלזל בכבוד האורחים.

לאכול במתינות - לא ימהר בלעיסתו ואכילתו, אלא יתנהג לאט, אפילו אם מסב עם אדם גרגרן. ואם הבשר קשה, לא יהא נושך בשיניו ומושך בידיו, אלא יסלק ידו ממנו, ולא יחמוץ אצבעותיו בפיו, בין אכילה לאכילה, ולא יראה חיבה וחשק על האכילה, ולא ימלא פיו, אלא רק בכדי שיובל לדבר בשפה ברורה, ולא יושיט ידיו לקערה עד שיגמור לבלוע מה שבפיו, ויפסיק מעט בין לעיסה אחת לאחרת, ואם המסובין עמו סילקו ידיהם מאותו מאכל, גם הוא יסלק ידו, אף על פי שעדיין תאב לאכול, דלאו אורח ארעא לאכול יחידי בין המסובין.

לא יהא גרגרן - לא יאחו בידו פרוסה כביצה ויאכל, ולא ישתה כוסו בבת אחת בלי שיור, אלא ישתה כמנהג המדינה, ולא ישתה שתי כוסות זה אחר זה, ולא יפשוט ידו בקערה בפני מי שגדול ממנו, אפילו אם יש קערה בפני כל אחד ואחד, וככל העובר על הלכות דרך ארץ הנ"ל, וכיוצא בהם, הרי זה רעבתן וגרגרן, ואם הוא בעל תורה ועושה כן, הרי זה מחלל שם שמים, ולכן אמרו חז"ל, דרך ארץ קדמה לתורה.

לאכול בשמחה - יטיב לבו בסעודתו אם מעט ואם הרבה, יאכל פיתו בשמחה ולא בכעס ודאגה, ויזהר לאכול הטוב והמועיל לו לרפואה, ולא מה שערב לו לפי שעה, וישתדל לכבדו תאוותו באכילה ושתייה ממינו. וכתבו חכמי המוסר, דבתיבת המאכל או המשקה לפני האדם, והוא מתוק לחיכו וחביב עליו ביותר, וימשוך ידו ממנו בשביל סיגוף לכפרת עונות, הרי זה נחשב תיקון גדול בתיקוני התשובה, ויש בו תועלת כמו התענית.

הליכותיו של מרן הבן איש חי ז"ל

ספרו המפורסם של מרן רבנו יוסף חיים, הוא הספר **בן איש חי**, אשר הוא מחולק שני חלקים: חלק הדרשות, חלק ההלכות. חלק ההלכות ערוך במתכונת דרשות לפי פרשת השבוע, אותם דרש רבנו יוסף חיים לפני קהילתו, מדי שבת. הדרשות משולבות בדברי אגדה ודברי הלכה, כדבריו "לדרוש בהלכות בלבד - אין לב המון העם נמשך אחריהם, אלא צריך שיהיה עיקר הדרש ורובו בדברי אגדה ומוסר, ויזכיר הדרשן באמצע פסקי הלכות, על ידי הקשר שיקשרם בדרשה שדורש על המקרא, כדי למשוך לב העם אל הדברים האלה בחכמה ודעת". ההלכות המשולבות בדרשות הם משלחן ערוך אורח חיים ויורה דעה.

כיון שהספר כולל את דיני אורח חיים ויורה דעה בלי להתחשב אם הם מדאורייתא או מדרבנן, הקשר שבין פסקי המוצא לדרשה, לבין ההלכות הקשורות לאותה דרשה חופף בצורה מדהימה, וכך חשים אלו שלומדים בספר "בן איש חי" את הקשר העמוק בין דרשת הפתיחה לבין ההלכות המשולמות. ז"ע

על דרש הפסוק בבראשית (יב, א) **"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"** מביא **מרן רבנו זי"ע**, מעשה נפלא, ויש אשר פירשו שמעשה זה שסיפרו רבנו זי"ע היה עליו, ומחמת צניעותו סיפר על "חכם אחד", וזה לשון המעשה: מעשה בחכם אחד מקובל גדול שמצאו לו עלילה בשקר מצד הממשלה והמושל הניחו בבית האסורין ולא הניחו לישיב עם האסורין ביחד אלא הניחו בחדר אחד קטן שיהיה לבדו. ויצו שאין רשות לשום אדם לבוא אצלו ולדבר עימו. ואחר שנחשב בית הסוהר שהוא שלשים יום יצא זכאי בדינו בבית הוועד של המשפט ויצא לשלום מבית הסוהר יום אחד ושלוים יום לכניסתו שם. אך בדרך נס נתן לו השם יתברך ישוב הדעת בבית הסוהר והיה לומד סוד בימים ובלילות, וזכה לחדש חידושים רבים ע"י הסוד ונעשה אצלו שיעור חשוב.

וכשחזר לביתו ביום ל"א, נשאר בליל ל"ב נבוכ מאוד על מיטתו לדעת מה זה ועל מה זה קרה לו הדבר להיות אסור שלשים יום במקום צר כזה. והן אמת אשר עזרו השם יתברך ועשה חיבור ע"י הסוד ולא היה לו שם מחסור מצד הנפש, אך ודאי מצד הגוף היה לו צער גדול, ולמה היה לו כך? והיה זוכה לחבר חיבור זה בביתו ולמה הוצרך לבוא לכאן? וישן אותה הלילה מתוך הרהור ומחשבה לחקור על מה שהיה לו בזה. ויחלום חלום אחד שהוא לבדו היה מהלך במדבר גדול והנה לקראתו זקן א' מהודר מאוד וידמה בעיניו שזה הזקן הוא מבני עולם הבא או מלאך מן השמים והולך בצורת בן אדם.

ויגש אליו ויאמר לו: **אדוני אני נבוכ בדבר אחד אם תוכל להודיעני טעמו של דבר**. ויענהו: **דבר דבריך**. ויאמר: **הגידה לי מה הסיבה אשר נחבשתי שלשים יום בבית הסוהר שהיה קשה צר ומר**. ויאמר לו הזקן: **החזר ראשך ותראה מה יש אחריך**. והחזיר ראשו וראה שלש סיעות של ילדים. כל סיעה יש בה ילדים הרבה ומהלכים בזה אחר זה, וכולם כפרצופים שלהם שווים ודומים לפרצוף של החכם ההוא, וכולם יפי תואר ויפי מראה בתכלית החשיבות והיופי. ויאמר לו הזקן: **בעבור אלה הילדים נכנסת לאותו בית סוהר הקשה, כי אלה הילדים היו נשמות קדושות מגולגלות בדומם שבחדר ההוא הקטן שישבת בו שלשים יום ויש בהם משרשך מצד הנשמה, ולכן כולם דומים לך, ולכן נחלקו לשלש סיעות, וכל סיעה תקנת וביירת אותם בעשרה ימים, ולכן ישבת שם שלשים יום, ואי אפשר לתקנם ולהוציאם אלא רק ע"י לימוד הסוד שתלמד במקום ההוא ממש. ולא תוכל למשוך אותם מרחוק ע"י לימוד שתלמד בביתך. וגם אי אפשר שיהיה תיקונם ע"י אדם אחר זולתך. לכן גלגלו מה שמים שתהיה עליה עליך כדי שבעבורה תכנס לאותו בית הסוהר. ולו לא היתה עלילה היכא משכחת לה שתלך אתה לשם ותלמד לימוד הסוד? וגם בהשגחה פרטית מה שמים שמו בלב המושל שיגזור שלא יהיה רשות לשום אדם לבוא אצלך כדי שלא יפריעו לך מלימודך כי היום קצר והמלאכה מרובה. ונתן לך השם יתברך ישוב הדעת שתלמד הסוד בלי שום בלבול כלל כדי שיהיה כח בלימודך ובחידושי התורה שלך להוציא אותם הנשמות מאותו הכבל של הדומם המגולגלים בו באותו המקום, וכן עשית והצלחת בזה. והרי אלו הילדים ההולכים אחריך הן הן בניך שתמצאם לפניך בעולם הבא בגן עדן ותשמח בהם. ולאחר שהתעורר החכם מחלומו שמח שמחה גדולה ויעש מן חידושי התורה שחידש שם חיבור אחד וקרא את שמו: **"מתיר אסורים"**. ע"כ.**

נמצא מהלך האדם ממקום למקום ומעיר לעיר הכל בהשגחה פרטית מאת השם יתברך לטובת האדם ההוא לקבץ נדחיו המפוזרים והמגולגלים בדומם צומח ובעלי חיים וכ"ש וקל וחומר, איש קדוש כאברהם אבינו ע"ה אשר צוהו השם יתברך לנסוע מעירו לארץ כנען אשר רב המרחק ביניהם ודרך קשה ביניהם שבודאי זו לטובתו לקבץ ולברר ניצוצי קדושה וחלקי הנשמות השייכות לשורשו.

מכתב ברכה לרגל העלון מאת כב' הגאון הגדול
רבנו יצחק זילברשטיין שליט"א

בס"ד ערב אלול התשע"ב

אגרת ברכה

כבוד הרב המצוין המופלג רבי אלון ארביב שליט"א מזכה הרבים בבירור מקחו של אותו גאון עצום צדיק יסוד עולם אשר רוח הקודש פעמה בבית מדרשו, הבן איש חי זצ"ל, אשר המתיק לעם ישראל את התורה, בהלכותיה בחוקותיה, בדברי מוסרו ויראת ה' היא אוצרו לשונו נקיה לית ביה שום און, והוא כמלאך המכה בנטיעות ואומר להם גדול, כך הוא אומר לעם ישראל גדול וגדול, אמרותיו צוף מדבש, וניכר בתורתו שלית דין אלא כמלאך אשר שולח לנו ממרום להאיר לנו את חשכת הגלות. אשר תורתו נלמדת לכלם ואשריכם ישראל שעוסקים בתורתו והלכותיו שגורות בכל העם כולו, ואין לברכם שזכות גאון צדיק זה ישפיע עליכם כל טוב ומאחר וכעת ימי רחמים באים לקראתנו, הבה ונעסוק בדברי מוסרו וכולחון.

יצחק זילברשטיין

חתי הוא? אה המכונת הראשונה פופט?

שאלה:

אדם שאירעו לו כמה תאונות דרכים, וסבל סבל רב מאותם הנהגים שנוהגים ברכבם בפראות, נשבע ואמר לא אסע יותר במכוניות אלו שהומצאו לראשונה על ידי חכמים להרע לפני כמאה וחמשים שנה, שפרסמו את המצאותיהם וגרמו להרבה אסונות בעולם, וכעת הוא מתחרט על שבועתו, האם אפשר למצוא לו פתח?

תשובה:

נאמר במסכת גיטין (דף סה.) ששלמה המלך אמר בקהלת עשיתי לי... שדה ושדות... במערבא אמרי שדתא. ופרשיי שידתא, עגלה למרכבת הנשים ושרים. וכתב בניהו, מאי רבותא דשלמה בהכי שהיו לו עגלות, והרי אף אנשים פשוטים יש להם עגלות? וכתב ליישב, כיון שעל שלמה כתיב ויחכם מכל האדם, אם כן ודאי שהיתה לו החכמה של זמנינו לעשות עגלה שתסע ע"י קיטור, אלא שלא היה חפץ לפרסם הדבר, שיכול להיות גם לרעה, כמו שרואים היום [תאונות דרכים] אבל לעצמו ולאשתו ודאי שעשה מרכבה המונעת על ידי כח הקיטור וכדומה, וזו שידא ושידתא, והוא מלשון שד, משום שהיתה הולכת במרוצה גדולה כהרף עין כמו השדים, עכ"ל. הנה לדברי בניהו המציא כבר שלמה המלך בחכמתו את המכונית של ימינו ולא פרסם כדי לא להרבות בתאונות דרכים, ושמעתי מניסי הגר"ח קניבסקי שליט"א שגם אביו מרן בעל היקהלות יעקב זצ"ל אמר כך.

הנה פתח לנדר, לא המדענים שלפני מאה וחמשים שנה המציאו את המכונית לראשונה, אלא שלמה המלך. ושמעתי שחכם אמר, שלכן כתיב בתורה שהרמומי מצרים הוציאו גם הם דם מהמים, ולכאורה מאי נפקא מינה בזה? אלא שהתורה באה ללמדנו שאף אם יגיע זמן שחכמים הגויים, יתפארו בעצמם, שהם חכמים יותר מדורות הקודמים, שלא יכלו להמציא את המצאות שלהם, יאמרו להם, החכמים של פעם יכלו להוציא דם ממים, ואתם לא. אלא שהקב"ה לא נתן את החכמה, ועכשיו החליט לפתוח שערי החכמה. ועוד, שהרי בכל המצאות יש גם הרבה רע, ולכן החכמים שידעו הבינו גם את הרוע שיצא מזה, ולכן לא גילו זאת.

המבקר את החולה במה כדאי לדבר עמו

(ע"פ עצת הבן איש חי)

שאלה:

כשבאים לבקר חולה באיזה דבר הלכה כדאי לדבר עמו?

תשובה:

נאמר במסכת גיטין (דף טו:) רבה בר בר חנה הלש, עול לגביה רב יהודה ורבה לשיולי ביה; בעו מיניה: שנים שהביאו גט ממדינת הים, צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין? אמר להם: אין צריכין, מה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני? אדהכי אתא ההוא (דף יז.) חברא, שקלה לשרגא מקמייהו, אמר: רחמנא! או בטולך או בטולא דבר עשו. למימרא, דארומאי מעלו מפרסאי, והתני רבי חייא, מאי דכתיב: (איוב כח כג) "אֵלֵהִים הֵבִין דְרָבָה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ?" יודע הקב"ה בישראל שאין יכולין לקבל גזירת ארומיים, עמד והגלה אותם לכבלו לא קשיא: הא מקמי דניתו חברי לכבל, הא לבתר דאתו חברי לכבל?"

וכתב על כך הבן יהודע, הוצרך לפרש מסדר התלמוד, שנכנסו לבקר, ללמדך שבחן אע"פ שנכנסו לבקר החולה, לא היו מדברים אלא בדברי תורה, וגם הוא אע"פ שהיה חולה שם לבו להשיב כהלכה, ונראה כי מן השמים נתגלגלה שאלה זו באותה שעה, כדי שישב עליה תשובה מעין קל וחומר, דידוע אמירת קל וחומר מסוגל לרפואה, וכמ"ש הבני יששכר ז"ל על הפסוק "אל נא רפא נא לה", והשיב לו השי"ת ואביה וכו' אמרו לו "קל וחומר".

ויש קצת להעיר שבית שמואל (אבהע"ז סי' קמב סקל"ז), ובחתם סופר על גיטין (כ:) כתבו שנאמנות העדים הוא משום מנו, ואפשר דסבירא ליה לבן יהודע, שכל מנו, הוא מעין קל וחומר, ואם כן אפשר לדבר עם החולה, גם מעניני מנו.

רב ברכות לכב' מורנו הגה"צ רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על רוב אדיבותו במשלוח מכתבו לרבות השו"ת לכבוד הגיליון החגיגי מספר 300, ימלא ה' משאלות לבו לטובה ולברכה. מנאי זעירא, העורך